1905

1. szám Budapest, ~~1904.~~ január 1. II. évfolyam

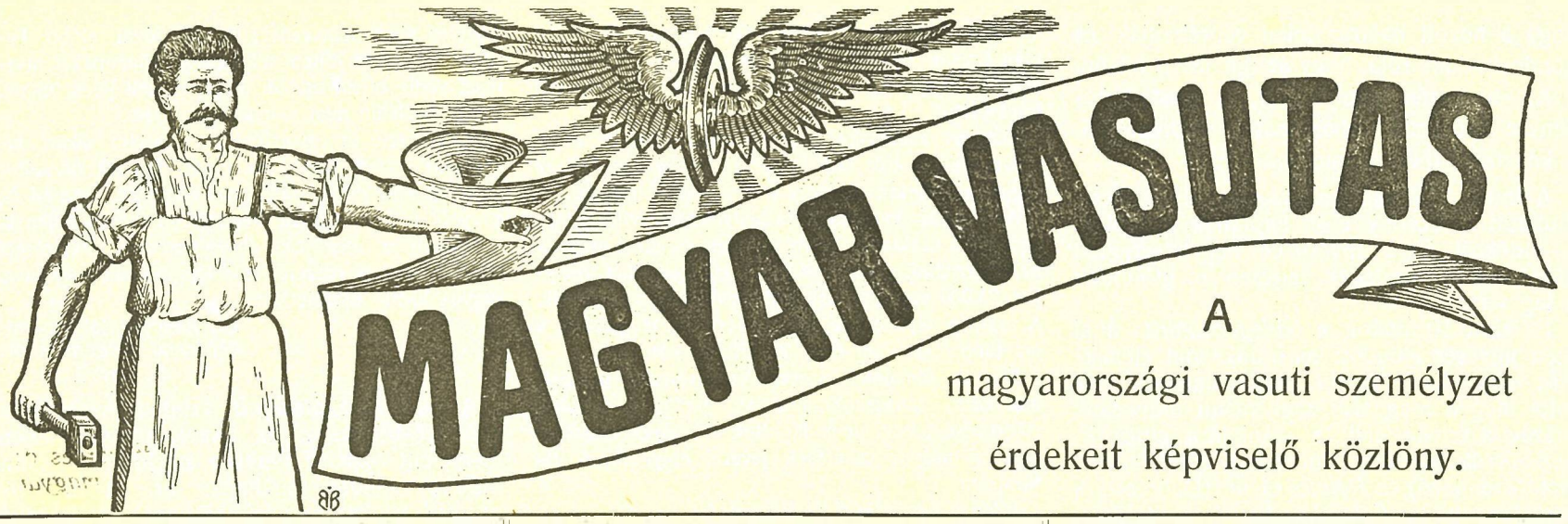

Előfizetési dij:

Egész évre	4 kor. 80 fill.
Fél évre	2 „ 40 „
Negyed évre	1 „ 20 „

Megjelenik minden hó 1. és 15-én.
Egyes szám ára **20** fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., Csömöri-út 28. szám,
ahova mindennemü küldemény intézendő.
Telefon 57—23.

Karácsony — ujév.

Mögöttünk van karácsony, a *béke* és *szeretet* ünnepe, előttünk ujév napja, a *jókivánatok* és a *reménységek* időpontja.

Az elmult karácsony a ragyogó öröm, a fölcsillanó boldogság ünnepe. Az egész föld kerekségén, ahová csak elhatott a kereszténységnek ez a bensőséges családi ünnepe, mindenütt meleget árasztott maga körül. Az emberek az otthon bájos légkörében ülték meg a béke és a szeretet jegyében e két napot. Békét jelent a tüzhely édes nyugalma és szeretetről tesz tanuságot mindenki, aki jóbarátját, rokonát ajándékkal lepte meg. A karácsonyfa apró lángjai, mint megannyi örömtől csillogó szem, hirdette az emberek megváltásának bübájos legendáját.

Minden szó, minden betü békéről és szeretetről regélt ezen a napon...

De vajjon beszélhetünk-e mi, vasuti munkások szintén békéről és szeretetről? Ünnep volt nekünk is karácsony napja? Volt-e nekünk is okunk megnyugodni és örülni? A mi helyzetünk ezekre a kérdésekre szomoru *nem*-mel felel. Béke és szeretet helyett keserüséget és kétségbeesést hozott nekünk ez az ünnep épp ugy, mint a megelőző napok mindegyike.

A mi életünk szakadatlan lánczolata a terhes munkának, a sulyos nélkülözéseknek és az emberhez nem méltó harcznak a mindennapi kenyérért.

A mi szomoru életünkbe nem hoz fényt és világosságot semmiféle ünnep. És éppen ez az ünnep, a béke és szeretet ünnepe, még sivárabbnak tünteti föl a mi életünket. Amikor mindenki a békéről beszél, mi a legdurvább elnyomatás békóit érezzük megcsörreni testünkön. Amikor mindenki a szeretetről tesz tanuságot, mi a legridegebb könyörtelenséget, a legellenségesebb rosszindulatot tapasztaljuk.

Az élet keserves harczában mi nem éreztük a béke áldásait; a keserves nyomoruságban nekünk nincs részünk a szeretet melegében. A mi sötét, szomoru sorsunkba nem világit bele sem öröm, sem megnyugvás.

Csak egy biztató eseménye van ennek a karácsonynak, amely kilátásba helyezi, hogy a jövőtől jobbat és szebbet várhatunk. Ez *országos értekezletünk* lefolyása. Azok a bátor, derék munkástársaink, akik ott, az összesség megbizásából és az összesség érdekében tanácskoztak, nem békét, hanem kitartó küzdelmet hirdettek, nem szeretetről áradoztak, hanem a keserves panasznak, szent haragnak adtak erőteljes hangot. De ha van valahol értelme annak a gyakran használt közmondásnak, hogy „ha békét akarsz, készülj a háborura“, — ugy ebben az esetben talál ez a közmondás mély, magasztos igazolást.

Ha az országos értekezleten hozott határozatokat összes munkástársaink megszivlelik, ha mind kitartanak igazságos ügyünk mellett és lelkesen, kitartással támogatják minden akadály daczára öntudatos mozgalmunkat és szervezkedésünket, akkor ránk is fölvirradnak a béke és szeretet napjai...

Az ujesztendő pedig, melynek küszöbén állunk, legyen a harcz, a küzdelem és az érvényesülés esztendeje. Nem telhetik nagy örömünk abban, ha az elmult esztendőre tekintünk vissza, amely csak szenvedést és bajt nyujtott. A jövő év sem nyujt sok reményt arra, hogy jobb lesz a sorsunk. De dolgozzunk és harczoljunk, hogy ez az esztendő jókora darabbal közelebb hozzon bennünket helyzetünk javitásához, követeléseink diadalához.

Ujév első napján jókivánságokkal üdvözlik egymást az emberek. A mi jó kivánságunk nem lehet egyéb, mint az a szent igéret, hogy minden erőnket megfeszitjük, egész lelkünkkel, minden törekvésünkkel azon leszünk, hogy minél szélesebb körben terjeszszük a felvilágositást és minél több harczost sorozzunk be az igazságos ügyünkért harczolók hadseregébe.

Ha ezt megteszszük, jó esztendő lesz az uj esztendő és egy év mulva ilyenkor büszkén tekinthetünk vissza elért sikerekre, kivivott győzelmekre.

Országos értekezletünk.

A magyarországi vasuti munkások országos értekezlete karácsony első napján folyt le a fővárosban. Az országos tanácskozás iránt a legörvendetesebb érdeklődést tanusitották a máv. munkásai az egész országban és a nagy számmal bejelentett küldöttek és vendégek ugy a fővárosból, mint a vidékről jogossá tették azt a várakozást, hogy az országos értekezlet fényes lefolyásu lesz.

Munkástársaink komoly érdeklődését bizonyitja az a nagyszámu inditvány is, amely az értekezlet napirendjének egyes pontjaihoz beérkezett. Sok jókivánság, sok remény füződött a nagyjelentőségü tanácskozáshoz és most, hogy itéletet mondhatunk az értekezlet munkája fölött, bátran elmondhatjuk, hogy a beléje helyezett várakozásoknak fényesen megfelelt.

Érdeklődött azonban országos értekezletünk iránt a Máv. igazgatósága is. És pedig azzal a brutális rövidlátással, amely fél az alkalmazottak minden mozgolódásától és nem talál más eszközt a rémlátomás elüzésére, mint meztelen erőszakot és buta presszió. Rossz lehet, nagyon rossz a Máv. intéző köreinek a lelkiismerete, ha annyira félnek a munkások szervezkedésétől és szabad mozgásától. És a mellett igen csekély a bölcsesége, ha azt hiszi, hogy rendszabályozással föl lehet tartóztatni a máv. munkásainak mozgalmát, amelynek czélját minden tisztességes és becsületes ember igazságosnak, jogosnak és méltányosnak ismer el. Legfölebb csak elmérgesitheti ezt a mozgalmat erőszakosságával a máv. igazgatósága, de föl nem tartóztathatja.

Az országos értekezlet jól volt látogatva, daczára annak, hogy sok városból megakadályozták megvetendő brutalitással a küldöttek és vendégek feljövetelét. Annál nagyobb az értéke az országos értekezletnek, amely még nyert jelentőségben azáltal, hogy az ideiglenes alkalmazottak is résztvettek rajta, akiknek helyzetéről *Stern* József fékező munkástársunk szinte megrázó képet festett.

Az értekezlet lefolyásával és határozataival teljesen meg lehetünk elégedve. Büszkék lehetünk arra a nagy sikerre, amit az elnyomott és kiszipolyozott vasuti munkások országos tanácskozása jelent. Munkástársainkon van most a sor a sikert teljessé tenni azáltal,

Minden vasutas előfizetője és terjesztője legyen a Magyar Vasutasnak!

hogy a hozott határozatokat végrehajtják és gondoskodnak róla, hogy az ige testet öltsön.

Az értekezlet lefolyásáról, a rendelkezésünkre álló szük térhez szabott rövidséggel, a következőkben számolunk be:

A budai „Fáczán" nagyterme élénk életet mutatott karácsony első napjának reggelén. A vidékről és a fővárosból egybesereglett küldöttek és vendégek teljesen megtöltötték a tág termet.

Délelőtt 10 órakor, a *bádogosdalárda* által igen ügyesen előadott két munkásdal eléneklése után, *Stern* József munkástársunk nyitotta meg a magyarországi vasuti munkások országos értekezletét és ajánlatára elnököknek *Jócsák* Kálmán (Budapest), *Stern* József (Rákosrendező) és *Palaics* Gyula (Debreczen), jegyzőnek pedig *Fabos* Vendel (Szombathely) választattak meg.

Elnöki megnyitó.

Jócsák Kálmán elnök a maga és tisztársai nevében megköszöni a megválasztatásukat és üdvözli az országos értekezletet Nagy örömének ad kifejezést, hogy oly nagy számban megjelentek. Igen sokan voltak, ugymond, akik azt remélték, hogy annyian fogunk megjelenni, hogy kicsiny lesz ez a nagy terem. Ha tekintetbe vesszük azt a terrorizmust, amit véghez vittek, akkor örülnünk kell a megjelentek e szép számának. Konstatálnunk kell, hogy a nyilvánosság is tudomásul vegye a következő tényeket:

Pécsett fölhivták a küldötteket és megmondták nekik, hogy ha elmennek az országos értekezletre, mire visszaérkeznek, *már el lesznek bocsátva.* Ugy a mai napon, mint a holnapin jelentkezni kell az ügyeletes müvezetőnél, daczára annak, hogy munkaszünet van. *Sátoraljaujhelyen* értekezletre hivták össze a munkásokat és azt mondták nekik, hogy *nem vasutasok, hanem lelketlen izgatók csinálják az egész értekezletet* s az egész dologgal csak a megelégedett vasutasokat akarják tüzelni. *Debreczenben* az összes szabadjegyeket beszedték, daczára annak, hogy a szabályzat értelmében joga van mindenkinek rá. Igy visszatartottak a megjelenéstől 60 küldöttet és vendéget. (Gyalazat!) Hasonlóan jártak el Zágrabban és Érsekujvárott.

Szombathelyen is azt mondták, hogy Budapesten a szocziálisták s nem a vasutasok csinálják a mozgalmat és óva intettek mindenkit attól, hogy részt vegyen. Mikor én, mint a gyülés elnöke, leszögezem ezeket a dolgokat, akkor ki kell jelentenem, hogy nagy örömöm telik abban, hogy önök a vasutas-munkásság küldöttjei itt mégis ilyen szép számban megjelentek. Ez az országos értekezlet hatalmas lökéssel viszi előre a mozgalmunkat.

Most engedjék meg, hogy bejelentsem, hogy a következő üdvözlő-levél érkezett *az osztrák szervezett vasutasoktól:*

Tisztelt munkástársak!

Mint közölték velünk, a magyarországi szervezett vasutasok bizalmi férfiai ez év deczember 25-én országos értekezletre gyülnek össze Budapesten, hogy fiatal szervezetük kiépitéséről tanácskozzanak és megfelelő határozatokat hozzanak.

Osztrák társaitok tudják, hogy a mostani kormány alatt mennyire megnehezitik nektek e szervezkedési mozgalmakat. Ha azonban elszánt és czéltudatos az akarat, akkor a magyar vasutasok még e kormány, vagy más kormány alatt is, amely bizonyára nem lesz jobb ennél, elérik czéljukat: derék szervezetet. Fődolog, hogy meg ne félemlittessétek magatokat, hanem haladjatok előre, ha lassan is, de annál biztosabban. Ha szervezkedéstekben meg akarnak gátolni, sorakozzatok szaklapotok köré! Ezáltal czéljaitokat a vasutasok legszélesebb rétegeiben megismertetitek, szaklapotokat pedig elnyomóitok ellen erős fegyverül használhatjátok. Üldözni és zaklatni fogják szaklapotokat is, de azért nem szabad meghátrálnotok. Ha szaklapotokkal belenyultok a vasutakon uralkodó korrupczió darázsfészkébe, akkor aztán rajta! Suhintsátok az igazság ostorát könyörtelenül elnyomóitok feje fölött, üvölteni fognak dühükben és félelmükben, államügyész és birák után fognak orditani, de ez ne gátoljon benneteket abban, hogy ezt a vasutasokra áldásos munkát folytassátok.

Magyar vasutasok! Szervezet hiányában sorakozzatok szaklapotok köré! Helyes vezetés mellett ez fogja számotokra egyelőre a szervezetet pótolni.

Az osztrák vasutasok is kénytelenek voltak már egyszer a szaklapot egyetlen szervezkedési eszköznek használni, midőn 1897-ben szervezetüket, melyhez 24.000 vasutas tartozott, brutálisan feloszlatták. A szaklap segitségével az uj szervezet megalakult s ma több tagja van, mint feloszlatás előtt volt.

Kedves társaink! Szerencsét kivánunk mozgalmatokhoz, tanácskozásaitoknak pedig a legjobb sikert. Reméljük, nem fáradtok el előrehaladástokban, a magyar vasutasok javára, elnyomóitok letiprására.

Éljen a nemzetközi szolidaritás!

Az osztrák szervezett vasutasok végrehajtó-bizottsága nevében
Tomschik József.

Azonkivül a következő távirati üdvözlések érkeztek:

Pécs. Veletek érzünk, az értekezlettel.
Visszatartott pécsi mühelymunkások.

Debreczen. Debreczeni visszatartott munkások üdvözölnek benneteket. Jó eredményt kivánnak.

Érsekujvár. Közbejött akadályok miatt a gyülésen részt nem vehetünk, de rokonszenvünkkel csatlakozunk a nagygyülés határozatához. Üdvözlet.
Érsekujvári munkások.

Még konstatálni kivánom, hogy a fővárosi összes szolgálati ágakból, meg 24 vidéki városból összesen 106 küldött jelentkezett. Hogy honnan jöttek a küldöttek, nem fogom fölolvasni, érthető okokból: hogy meg ne rendszabályozhassák őket. Önök meg fognak elégedni azzal, hogy egyszerüen konstatáljuk a tényt. (Helyeslés és éljenzés.) Végül bejelentem, hogy a szervező-bizottság a mai értekezletre meghivta *Vázsonyi* Vilmos, gróf *Batthyány* Tivadar, *Lengyel* Zoltán és *Heltai* Ferencz országgyülési képviselőket. Batthyány Tivadar gróf ur a következő távirattal mentette ki távolmaradását:

Becses levelük folytán kész örömmel jöttem volna el az országos értekezletre, de torokbaj miatt beszédet nem vagyok képes tartani, miért is nagy sajnálatomra értekezleten részt nem vehetek. *Kérem azonban határozatukat velem közölni, hogy azokkal sajtóban és országgyülésen foglalkozhassak.* Törekvéseikhez üdvös sikert kiván

gróf Batthyány Tivadar.

Vázsonyi Vilmos urtól a következő levél érkezett:

A vasuti munkások országos szervező-bizottságának
Budapest.

Nagy köszönettel vettem szives meghivásukat az országos értekezletre.

Legyenek róla meggyőződve, hogy *mindenkor kész örömmel szentelem csekély erőmet törekvéseik sikerének előmozditására.*

Mentsenek ki mégis, ha igaz rokonszenvem daczára az országos értekezleten meg nem jelenhetek. Még a látszatát is kerülni akarom annak, mintha irányitani, vagy befolyásolni akarnám elhatározásaikat. Az önök sorsáról van szó és ebben a kérdésben önöké az elhatározás joga. Az én kötelességem csak az lehet, hogy szolgáljam ügyük igazságait.

Ha visszagondolnak azokra a keserüségekre, amiket a multban el kellett szenvednem és amelyeknek nyomai ma is égetik lelkemet, meg fognak engemet érteni.

Mint igaz jóbarátjuk, engedjenek meg egyetlen anácsot: keressék bölcsen a középutat, mely egyformán távol áll erejük tulbecsülésétől és a meghunyászkodó alázatosságtól. Isten áldását kérem munkájukra és maradok baráti kézszoritással kész hivük, készséges munkatársuk:

Dr. Vázsonyi Vilmos.

Lengyel képviselő ur távolmaradását a következő levél igazolja:

Dr. Lengyel Zoltán orsz. gyülési képviselő urhoz intézett meghivó vételét elismerve, értesitem a t. czimet, hogy a képviselő ur rendkivüli módon sajnálja, hogy f. é. deczember hó 25-én tartandó értekezleten részt nem vehet; de már jóval előbb kerületében igérte tölteni a karácsonyi ünnepeket, másrészt pedig olyan családi ünnepen kell jelen lennie, amely önélküle nem volna megtartható.

A képviselő ur egyébként a legszebb sikert kivánja az értekezletnek, s a maga részéről *bármikor kész örömmel áll az önök rendelkezésére,* sőt kéri is, hogy őt b. bizalmukkal megtisztelni kegyeskedjenek.

Amidőn e megbizásnak szerencsém van eleget tenni, a magam részéről is a legjobb sikert kivánva, vagyok kiváló tisztelettel:

Dr. Lengyel Zoltán orsz. képviselő megbizásából:
dr. Győző.

A *máv. igazgatóságát* szintén meghivta a szervező-bizottság és ennek képviseletében megjelent *Szakáll* Ferencz segédtitkár és dr. *Mautner* Aladár fogalmazó ur. *A magyarországi szakszervezetek központi tanácsának* képviseletében *Wanczák* János munkástársunk jelent meg,

A napirend megállapitása előtt be kell jelentenem, hogy tekintettel arra, hogy a vidéki küldöttek az éjjel utban voltak és még az éjjel sem mehetnek el, arra fogunk törekedni, hogy az országos értekezletet még ma befejezhessük, annál is inkább, hogy már kedden dolgozhassanak is, hogy e miatt is meg ne rendszabályozhassák a vidéki küldötteket. Legelőször tárgyalás alá vesszük a jog- és munkaviszonyaink szabályozását és a jelentéseket, másodsorban a nyugbérügyet, továbbá a szövetséget s a sajtót. Azután a betegsegélyző-pénztárt, fogyasztási szövetkezetet és a balesetbiztositást tárgyaljuk le.

Mindenekelőtt átadom a szót Wanczák munkástársunknak.

A szervezett munkásság üdvözlete.

Wanczák János: A szaktanács nevében üdvözli az országos értekezletet. Hatvanezer szervezett munkás rokonszenvéről biztositja az igazaikért és helyzetük javitásáért küzdő vasuti munkásokat. Az egybegyültek kitörő tetszése mellett mutat rá a vasuti munkások és a proletárság hatalmas hadserege közötti érdekazonosságra és lelkes szavakban hivja fel a vasuti munkásságot a czéltudatos és komoly szervezkedésre. (Zajos éljenzés).

Elnök: Átadom a szót Farkas Izor munkástársunknak, aki a jog- és munkaviszonyaink szabályozásáról fog referálni és beterjeszti a szervező-bizottság jelentését.

A szervező bizottság jelentése.

Farkas Izor, akit az egybegyültek lelkes éljenzéssel fogadtak, a szervező-bizottság tevékenységéről számol be mindenekelőtt.

Sokat tünődtünk — ugymond — azon, hogy a müködésünkről való jelentést egyáltalában a napirendre tegyük-e? Az egész világon ugyanis az a szokás, hogy az országos értekezleteken a központi vezetőség megteszi a jelentését és utána fölállanak a küldöttek, birálat tárgyává teszik a müködést, maguk is jelentést tesznek a mozgalom állásáról, megbizóik helyzetéről. Bármennyire is óhajtottuk ezt igy végrehajtani, ezidőszerint ezt nem tanácsoljuk. Hogy senki áldozatul ne essék a nagyobb darab kenyérért és biztosabb exisztencziáért folyó harczunknak, egy rövid ideig a szakszervezeti tanács védőszárnyai alatt müködtünk.

Folyton azon rágódtak ellenfeleink, hogy miért nem cselekszünk „önállóan", van közöttünk elég alkalmas ember stb. Közben Hieronymi kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy véleményeért senki megrendszabályozva nem lesz, Ludvigh pláne azt mondta, hogy „önök szabad polgárok". És ha e kijelentések őszinteségében kételkedtünk is, ott van papiroson a magyar alkotmány, amely följogosit bennünket, hogy szabadon gyülekezhessünk, szabadon megbeszélhessük ügyes-bajos dolgainkat.

EmancziPáltuk magunkat az „idegen befolyás alól", nem azért, mert a felülről jövő nógatásnak engedtünk, hanem mert mozgalmunk megerősödött annyira, hogy kiállhattunk önállóan a küzdtérre. S ime, e hónap

17-én az igazgatósági épületben megtartott országos mühelyfőnöki konferenczia óta tervszerüen akarják elnyomni mozgalmunkat. Először szép szavakkal iparkodtak munkástársainkat mozgalmunk czéltalanságáról lebeszélni. Elővették a mávnál oly gyakran bevált eszközöket, müvezetői állást helyeztek kilátásba a leghangosabban beszélő munkástársainknak; ott, ahol ez sem használt, elrettentő példának fölmondtak „munkahiány" czimén olyan munkatársainknak, kik 10—15 éve vannak a Mávnál. A legtöbb városban egyenesen megtiltották, hogy az értekezletre följöhessenek. Két hónapra visszamenőleg bekérték a szabadjegyeket, azonkivül a küldötteknek, daczára a munkaszünetnek, az ügyeletes müvezetőnél jelentkezniök kell. (Gyalázat).

Ez az oka, hogy tanácskozásunk csonka lesz, hogy a küldöttek nem fogják a felszólalási jogukat gyakorolni.

De, hogy bebizonyitsuk a nyilvánosság előtt, hogy a máv. igazgatóságának tényleg van oka félni attól, ha munkásainak ajkai megnyilnak, *ujév után egy füzetet fogunk kiadni, melyben szolgálati ágankint fogjuk a máv. munkásainak szomoru helyzetét, nyomorát lefesteni.* Ebbe nem gátolhat meg bennünket az igazgatóság.

Ezután elmondja Farkas munkástársunk mozgalmunk történetét, jelentést tesz arról, hogy a vasuti munkások miért nem vettek aktiv részt a kinevezettek sztrájkjában. Elmondja továbbá, hogy mig azelőtt a fővárosi vasuti munkások még hirből is alig ismerték egymást, lapunk megteremtése óta nemcsak hogy megismerkedtünk, hanem minden kérdésben egyöntetüen járunk el. Mozgalmunk és lapunk révén ellensulyoztuk felebbvalóink basáskodásait s ma már a munkásban is kezdenek embert látni. Ostoroztuk a spiczlirendszert. Mozgalunk gyümölcse a helyenkint bekövetkezett fizetésjavitás, valamint a nyugbérkérdés dülőre jutása is. A nyugbérkérdés sérelmes rendezése miatt, valamint általános béremelés ügyében gyüléseket rendeztünk s ebből kifolyólag a kereskedelmi miniszternek, illetve Ludvigh elnökigazgatónak memorandumot nyujtottunk át. Felterjesztette a szervező-bizottság az országos szövetség alapszabályait, tartottunk a vidéken is gyüléseket, felolvasásokat; neveltük, oktattuk munkástársainkat, az utóbbi hónapokban pedig a határozati javaslatokat készitettük el.

A jog- és munkaviszonyok szabályozása.

Ezután beterjeszti Farkas elvtársunk a jog- és munkaviszonyok szabályozására vonatkozó szabályzatot és pontonkint megmagyarázza és megindokolja azt.

Kiemeljük a megokolásból, hogy a raktári munkások *munkaideje reggel 6 órától este 11 óráig tart, melyért 70 krajczártól 1 forint napi fizetés jár.* Megtudjuk, hogy a *pályamunkások rendes munkaideje 11 óra, melyért 10 lesz fizetve,* de 5—6 kilométernyi utat gyalog, a maguk idejébe kell oda és vissza megtenni. Megtudjuk, hogy ha 12 órakor éjjel el kell indulnia és csak 9 órakor ér haza, a munkára semmi pótlekot nem kapnak. Megtudjuk azt is, hogy nem csak a vidéki városokban, hanem a fővárosban vannak százával munkások, kik 15—20—25 év alatt *csak akkor tartottak vasárnapi vagy ünnepnapi pihenőt, ha betegek voltak. Számtalan gyermek van, ki nem is ismeri az apját, mert reggel korán kell indulni a munkába, este későn pedig, mire az apa hazajön, a gyermekek alusznak.* A laktanyák teli féreggel és legprimitivebb egészségügyi intézkedések is mellőztetnek. A felebbvalók basáskodására vonatkozólag Farkas munkástársunk több jellemző esetet mondott el.

A bizalmiférfiak nevében azt inditványozza, hogy az összes javaslatok a máv. igazgatóságának, a kereskedelmi miniszternek, valamint a képviselőháznak felterjesztessenek. Végül kijelenti Farkas munkástársunk, hogy odafent történjék bármi, nekünk csak egy modunk van a nyomoruságunktól szabadulni és ez, ha testvériesen összetartunk.

Fogadjuk meg, ugymond, hogy azután czivakodás helyet kezet szoritunk. Napszámos vagy ipari munkás, szénlerakó vagy lakatos, csak azt kérdjük tőle: velünk-e vagy ellenünk? És ha megértjük, hogy szervezkedésünkben milyen erő rejlik, akkor történhetik bármi, mi győzni fogunk. Ha akartok magatoknak, családotoknak egy szebb, boldogabb jövőt, tömörüljetek zászlónk alá, amelyre az van irva: *egyesült erővel előre!* (Zajos éljenzés és taps).

Határozati javaslat.

A jog- és munkaviszonyok szabályozása érdekében a következőkbe foglaljuk össze kivánságainkat.

Kivánunk:

Egy évi ideiglenes minőségben való alkalmazás és a 25-ik életévnek betöltése után föltétlen véglegesitést, évi fizetést és lakbérilletményt.

Az egyezményes munkarendszer eltörlését és helyette az alábbi fizetési táblázat szerint történendő véglegesitést és a szolgálati évek szerint való előléptetést:

Ideiglenes minőségben.

Ipari munkás napibére 4 korona.

Szakbelileg nem képesitett munkás napibére 3 korona.

Véglegesitéskor.

Ipari munkás:			Szakbelileg nem kép. munk.:		
Előléptetés	Évi fiz. korona	Lakbér korona	Előléptetés	Évi fiz. korona	Lakbér korona
—	1000	300	—	800	200
2 év	1100	300	2 év	850	200
2 „	1200	300	2 „	900	200
2 „	1300	300	3 „	950	200
2 „	1400	400	3 „	1000	300
2 „	1500	400	3 „	1050	300
3 „	1600	400	4 „	1100	300
3 „	1700	500	4 „	1150	300
3 „	1800	500	4 „	1200	300
3 „	1900	500			
3 „	2000	500			
25 év.			25 év.		

A jelenleg alkalmazásban levő munkásokra nézve állapittassék meg, hogy hány éve vannak a Máv-nál alkalmazva és ehhez képest véglegesittessenek annyi évi fizetés és lakbér mellett, amennyi a véglegesitett munkásokat a fenti táblázat szerint az eltöltött évekhez képest megilletné. Továbbá fokozatos előléptetésük biztosittassék.

A munkaidő egy 24 órában 9 óránál hosszabb nem lehet. Ott, ahol a szolgálat folytonosságot követel, ez 18 óránál hosszabb nem lehet. Utána mindig 24 órai, továbbá minden héten egyszer 36 órai pihenő adassék. Kocsitolók részére 9 órai szolgálat után 24 órai pihenés következzék.

A munkaidő mindenkor a rendes munkahelyen való jelentkezéstől kezdve számittassék.

Azoknál a szolgálati ágaknál, ahol a munkát nem a jelentkezés helyén végzik, az oda- és a visszamenetnek a rendes munkaidő keretén belül kell történnie.

Vasárnap és azok a napok, melyek a naptárban piros betüvel vannak jelezve, munkaszüneti napoknak tekintendők. Ha az üzem föltétlenül megkövetelné a rendes munkaidőn tul, vasárnap, pihenőnapon vagy a naptárban piros betüvel jelzett ünnepnapokon a munkálkodást, akkor ezért 50% pótlékkal való külön fizetés jár.

Kiküldetéskor hálópénzhez 100%, forgalmi akadályok elhárításakor, továbbá éjjeli munkáért, mely szabad pályán végeztetik, szintén 100% pótlék fizetendő.

Minden héten 36 órai munkaszünet adandó. A munkaszünet szombat este 6 órakor kezdődik. Ott, ahol a folytonos szolgálat, forgalmi akadály vagy az ügyeletességi szolgálat ezt meg nem engedné, ott a pihenő valamely hétköznap adandó meg, azonban a pihenőnapnak minden második héten vasárnapra kell esnie.

Véglegesitett munkásoknak évenként 8 nap, 15 évi szolgálat után 2 hét, 20 évi szolgálat után 3 hét szabadság adandó május és szeptember hónapok között levő időszakban az illetmények teljes élvezete mellett.

Fegyvergyakorlaton eltöltött idő ne vonassék le.

Közegészségügyi szempontból minden oly helyen, ahol a munkások tömegesen dolgoznak együtt, rendes mosakodó-helyiségek állittassanak föl.

Egy helyiség átengedendő, ahol a munkások ruhájukat tarthassák.

Ott, ahol a munkások részére hálóhelyiségek, laktanyák vannak, az ezekre vonatkozó miniszteri rendelet szigoruan betartandó.

A tömegesen együttdolgozó munkások részére az egészségügyi követelményeknek és az ottdolgozó munkások számának megfelelő étkezőhelyiség adandó.

A lábszőnyegek kiporolásánál s minden, az egészségre ily nagy mérvben ártalmas munkánál a technikának már elért vivmányai alkalmazandók.

A munkások véglegesitésük után szabad utazásra jogositó arczképes igazolványt kapjanak. Feleségüknek és kiskoru gyermekeiknek évenként két szabad- és azonfelül mint eddig: féláru jegy adassék. — Azok a munkások, kik koruknál fogva nem véglegesithetők, de már 3, illetve 5 évet töltöttek a Máv. szolgálatában, fél, illetve egész szabadjegy élvezetére jogosultak.

A fölebbvalóknak nem szabad a munkásokat szidni, vagy velük gorombáskodni, valamint tilos a munkásoktól pénzt kölcsönözni, vagy bármiféle ajándékot elfogadni.

Szüntessék meg azon állapot, hogy kovácsok felett asztalos, vagy kárpitos felett mázoló müvezető rendelkezhessék. Ott, ahol tömegesen dolgoznak munkások egy szakmából, kapja meg minden szakma a szakmabeli müvezetőjét.

Az a fölebbvaló, aki a munkásokat a törvényes egyesülési- vagy gyülekezési jogukban akadályozza, korlátozza vagy befolyásolni akarja, fegyelmi vétséget követ el.

Mühelyekben és mindenütt, ahol százon fölül vannak munkások alkalmazva, minden 50 munkás után a munkások soraiból egy évi időtartamra egy-egy bizalmiférfi választassék; a többi szolgálati ágnál és ott, ahol száznál kevesebben vannak, kminden 25 munkás után választandó egy-egy bizalmiférfi. A megmaradó töredék egésznek tekintendő és még egy bizalmiférfi választásra jogosit A bizalmiférfiak hatásköre: a munkásoknak minden panaszát és kivánságát a szolgálati főnök, esetleg az igazgatóság elé terjeszteni. A bizalmiférfiak a főnökség által minden esetben meghallgatandók, ha a munkások ügye, érdeke forog szóban. A bizalmi-férfiaknak joguk van fontos ügyek megbeszélése czéljából a munkásokat értekezletre összehivni.

Ha valamelyik munkás vétséget követ el, fegyelmi biróság elé állitandó. A fegyelmi biróságot alkotja: 3 munkástag, akit a munkások a Máv.-nál 5 év óta egyhuzamban szolgálatban levő munkások közül titkos szavazás utján megválasztanak és az igazgatóság vagy az üzletvezetőség 3 kiküldöttjéből. A fegyelmi biróság elnökét szintén az igazgatóság, illetve üzletvezetőség nevezi ki, ki azonban csak szavazategyenlőség esetén szavazhat.

A Mávtól, mint munkaadótól teljesen *független* és az alkalmazottak által választott egészségügyi felügyelő-bizottság szervezendő. A felügyelet terjedjen ki a munkahelyekre, a mosdó-, étkező- és hálóhelyiségekre és laktanyákra, a Máv. által bérbeadott lakásokra és minden olyan helyre, ahol az alkalmazottak nagyobb számban együtt tartózkodnak. Kiterjedjen ez a fölügyelet a betegállományban levő pénztári tagok panaszainak a megvizsgálására is.

74

(Átmeneti intézkedések.)

Tekintettel a drágaságra, a $^1/_2$—$^3/_4$ napi munkaidőre és arra, hogy nyugbérjárulék czimén magas összeget kell fizetni, kérjük haladéktalanul az egyezményes munkások részére az alapbérek és a munkaárak 20%-os emelését;

mindazoknak az ideiglenes alkalmazottaknak és napibéreseknek, kiket a törvényhozás fizetésjavitásban nem részesitett, szintén 20% béremelést.

A kisegitő fékezőknek a 20% béremelésen kivül biztosittassék a bérük minden napra.

Az egyezményes munkákra szóló árszabály egységesitve a munkarenddel együtt kifüggesztessék.

(Inditványok.)

I.

1. A pályafentartásnál és forgalomnál alkalmazott máv. munkások helyzete, még rosszabb, mint a mühelyi munkásoké. Az általános drágulás és a nyugbérlevonások által előidézett keresetveszteség pedig, teljesen elviselhetetlenné teszi a helyzetüket. Ez okból kivánják a pályafentartási és forgalmi munkások annak a lehetőségét, hogy ők legalább is annyit kereshessenek, mint a mühelyi munkástársaik.

II.

Addig, mig a munka- és jogviszonyaink s vele együtt a munkaidő kérdése szabályozva lesz, a helyenként évek óta tartó $^3/_4$, időnként $^1/_2$ napi munka megszüntettessék, azaz egész napokat dolgoztassanak.

Három évi szolgálat után minden munkás igényt tarthasson a maga részére szabadjegyre, felesége és gyermekei részére féláru jegyre. Öt évi szolgálat után ez utóbbiak is szabadjegyet kapjanak.

III.

Állapittassék meg, hogy hány szabad-, illetve féljegyre jogosult a munkás, nehogy a főnök kegyétől függjön, kinek és hányat adnak.

IV.

A forgalmi munkások, kiknek idáig 15—20—25 év óta csak akkor volt pihenőjük, ünnepi vagy vasárnapi munkaszünetük, ha betegek voltak, eme sérelemnek azonnali orvoslását kivánják s pedig a felváltási rendszer alapján ugy, hogy legalább minden második vasárnap szabad legyen, anélkül, hogy az amugy is silányan fizetett forgalmi munkások e miatt károsojdanak.

V.

2. A pályafentartásnál alkalmazott ipari munkások, a mostani rendszer mellett teljesen ki vannak szolgáltatva a legtöbb esetben semmiféle szakképzettséggel nem biró pályafölvigyázó baklövéseinek, melynek levét majdnem mindig a munkás issza meg, ezen oknál fogva kivánjuk:

hogy a pályafentartás ipari munkásainak ne az iparilag nem képesitett pályafelvigyázó, hanem az osztálymérnökség közvetlenül, (esetleg az előmunkás utján) adja ki a munkát. Ugyancsak az osztálymérnökség részéről történjék a munka utasitás szerinti elkészitésének ellenőrzése.

VI.

Tekintettel arra, hogy a fütőházakban levő fojtó füst, a munkások egészségére rendkivül káros hatással van, követelje az országos értekezlet, hogy minden fütőház lerestő kéményekkel legyen ellátva.

VII.

A kocsitolók a legveszedelmesebb szolgálatot végzik és ezen oknál fogva a legtöbb helyen kinevezve vannak; egyedül a jobbparti üzletvezetőség kocsitolói sóvárognak 10—20 év óta a kinevezésükért. Tekintettel arra, hogy a kocsitolóktól megkövetelik, hogy szolgálatukat egyenruhába végezzék, anélkül, hogy a máv számukra ruhát adna, mondja ki az országos értekezlet, hogy akár ideiglenes, akár kinevezést nyert kocsitolók ruhát kapjanak. Mondja ki továbbá az országos értekezlet, hogy akinek a tolatásnál két évi kifogástalan szolgálati ideje van, haladéktalanul kineveztessék.

VIII.

Azért, mert a munkás valamely gyülésen akár mint előadó, akár mint hallgató résztvesz, megrendszabályozás ne lehessen.

Elnök: Ehhez a ponthoz *Stern* József munkástársunk kiván felszólalni. (Halljuk!)

(A segédfékezők helyzete.)

Stern József segédfékező: Farkas munkástársunk nagyon szépen ecsetelte a viszonyainkat. Nincs is sok hozzátennivalóm. Mi is részt akarunk venni ebből a mozgalomból, mert mi is szabályozni akarjuk a munkaviszonyainkat. A kisegitő-fékezők is megunták már a helyzetüket, azok, akikről eddig önök csak annyit tudtak, hogy láthatták őket 20—22 fokos hidegben, de akikről egyébként nem is sejtették, milyen nyomoruságos helyzetben élnek.

A kisegitő-fékezőknek a 27. számu utasitás értelmében egy órával előbb kell megjelenni a munkahelyen, ugy, hogy ha még 24 órát veszünk munkanapnak, 25 óráig kell munkában lenniök, hogy a 70 krajczárt napjára megkapják. Erre azt mondhatnák önök, hogy hiszen kap kilométer-pénzt is. Igen, kap $^1/_{10}$ krajczárt, 4 krajczárt egy órára. Igen ám, de amikor csütörtökön elmegy és szombaton megy haza, talán ennie is kellene? A kisegitő-fékezők napi 70 krajczárért 25 órát dolgoznak, de ezt is egy hónapban csak 15-ször. (Gyalázat!)

Az igazgatóság azonban ugy von le a betegsegélyző- és a nyugbérpénztárra, mintha a kereset 21 forint volna. A felsőbbség tehát belénk szuggerálja, hogy 21 frtot keresünk, hogy ennyi járna nekünk. A legjobb esetben, a legforgalmasabb időben 20 forint a keresetünk s mikor kisebb a forgalom, még 12 forintra se rug az egész keresett összeg. Hogyan tartsunk el ebből egy negytagu családot? Most meg egy rendelet értelmében már e mellékkeresetet is meg fogják adóztatni. (Gyalázat!) A kisegitő-fékező nem kap ruhát, de azért az utasitás értelmében tiszta ruhában kell megjelennie; ha nem igy jelenik meg, nem vezénylik ki és akkor elesik attól a sovány jövedelemtől is.

Kéri, hogy fogadják őket is be a szervezett vasuti munkások soraiba, ők is bátor, lelkes harczosai lesznek az igaz ügynek. (Taps és helyeslés.)

Elnök: Ezek után szavazás alá bocsátja a határozati javaslatot. *(Egyhangulag elfogadtatik.)* Bejelenti azután, hogy ehhez a ponthoz az értekezlet kebeléből még a következő inditvány érkezett be:

„A magyarországi vasuti munkások országos értekezlete kimondja, hogy az *általános béremelés* érdekében az igazgatósághoz még szeptemberben benyujtott kérvényt magaévá teszi és tekintettel a nagy drágaságra és a vasuti munkások és ideiglenes alkalmazottak sanyaru helyzetére, a beadott kérvény kedvező elintézését erélyesen megsürgetik. Követelnek továbbá a vasuti munkások és ideiglenes alkalmazottak számára sürgősen megfelelő *drágasági pótlékot.*"

Elnök: Ez is egyhangulag elfogadtatott. Következik Kellner István munkástársunk referátuma a nyugbérpénztárról.

A nyugbérpénztár reformja.

Kellner István munkástársunk szép, higgadt és alaposan megokolt beszédben magyarázza meg a nyugbérpénztár alapszabályainak sérelmes pontjait és nyomos érvek kapcsán ajánlja elfogadásra a következő memorandumot, mely a sérelmes határozatok orvoslását kéri a kereskedelmi minisztertől:

(A memorandum.)

A magyar kir. államvasutak munkásai ama meggyőződésre jutottak, hogy a m kir. kereskedelemügyi miniszter által 22863/IV. szám alatt, 1904 junius 8-án jóváhagyott nyugbérpénztári alapszabályok nem felelnek meg annak a czélnak, amelynek a m. á. v. munkásai a nyugbér redezésével elérni óhajtottak. A nyugbérpénztár nemcsak hogy nem segit a m. á. v. munkásainak helyzetén, hanem ellenkezőleg, amugy is silány keresetüket még inkább csorbitja, anélkül, hogy a munkásoknák biztos reménye volna arra, hogy éveken át befizetett nyugbérpénztári járulékaik ellenében valamikor nyugbért élveznek, mert a munkások minden kicsinyes ok miatt elbocsájthatók a máv. szolgálatából és igy ki vannak téve ama veszélynek, hogy a nyugbérpénztárba befizetett járulékaik teljesen veszendőbe mennek.

A létesitett nyugbérpénztár épenséggel nem gondoskodik az öreg munkásokról, akiket hiu igéretekkel biztattak, hogy megoldják nyugdij-kérdésüket, de tényleg semmit sem adtak nekik; ugy, hogy a máv. rokkant munkásai még most is — csak ugy mint azelőtt — ki vannak téve a bérlevonásnak s az elbocsájtásnak és 30—40, sőt még több évi szolgálatuk jutalma a nyomoruság és nem ritkán a koldusbot.

Mindezek tudatában, kimondja a máv. munkásainak országos értekezlete, hogy:

1. A máv. munkásai részére létesitett nyugbérpénztárt a munkások érdekeinek megfelelőnek nem tartja.

Utasitja az értekezlet a vasuti munkások országos szervező bizottságát, hogy a mellékelt s az országos értekezlet által elfogadott s az alapszabály módositását czélzó memorandumot a kereskedelmi miniszter urnak terjeszsze fel. Egyben küldje meg a nyugbérpénztár összes kerületi és a központi bizottságának, azon felszólitással, hogy az alapszabályok ily értelemben való megváltoztatására törekedni sziveskedjenek.

Végül felszólitja az országos értekezlet a központi és kerületi bizottságokat, hogy a megüresedett választott munkástagok helyének betöltésére a választást haladéktalanul irják ki.

(Az alapszabályok módositása iránti javaslatunk.)

1. A magyar kir. államvasutak munkásai kérik a nyugbérszabályzat 1. czikkének oly módositását, hogy a nyugbérpénztár czéljaképen mondassék ki, miképen „a magyar királyi államvasutak azon munkásai és alkalmazottai, kik legalább egy éven át állottak folytonos szolgálatban . . . keresetképtelenségük esetére . . . nyugbérben részesüljenek."

A 3 évi szolgálatban állás helyett azért kérik az 1 évi szolgálatteljesités után a nyugbérpénztár tagjai közé leendő felvételt, mert nincs kimondva az alapszabályokban, hogy a szolgálatban eltöltött 3 év, amely után a szabályzat szerint felvehetők, megváltható, azaz, hogy e 3 évre visszamenőleg a járulékot utánfizethetik, s igy a 3 év, amelyet a munkás a magyar kir. államvasutak szolgálatában eltöltött, nyugbérére vonatkozólag teljesen elvész; mert továbbá egy évi idő teljesen elegendő annak elbirálására, hogy az illető munkásnak hasznavehetőségéről meggyőződést szerezzenek.

2. A 2. czikk 2. pontjában mellőzni kérik ama kitételt, mely imperative állitja fel a 25—35 év közötti munkásokra nézve a nyugbérpénztárba való belépési kötelezettséget. E helyett a belépésnek csak facultative leendő kimondását kérik, mert nincsen a munkásoknak garantiája arra, hogy a nyugbérpénztárnak tagja, vagy e tag családja okvetlen élvezi-e a nyugbért, amennyiben a magyar kir. államvasutak munkásaikat bármikor elbocsá hatják. E pontra különben bátorkodunk még kiterjeszkedni az alapszabályok 6. czikke 4. pontjához és 18. czikkéhez füzött észrevételeinknél.

A magyar királyi államvasutak munkásai egyébként nem tennének megjegyzést a nyugbérpénztárba való kötelező belépés ellen az esetre, ha teljesittetnék ama kérésük, hogy t. i. egy évi szolgálat után véglegesittetnének.

3. Kérik a 2. czikk 5. pontjának oly mó-

dositását, amely szerint a 10 évre visszamenőleg való utánfizetés ne hatvan, hanem 120 hónapra osztassék meg. Tegyük ugyanis fel, hogy a munkásnak 10 évet kell megváltania. Ekkor a rendes folyó járulékokkal együtt a járulékok háromszorosát kell a pénztár tagjának befizetnie, hogy az utánfizetendő összeg 60 hónap alatt törlesztve legyen. Már pedig 18, 12 és 6 korona, illetve 13 korona 50 fillér, 9 és 4 korona 50 fillér járulék 5 éven keresztül elviselhetetlen megterheltetés az amugy is silányan dijazott munkásokra, különösen ha tekintetbe veszszük, hogy helyenként csak $^3/_4$, sőt csak $^1/_2$ munkanapon át dolgoznak a munkások.

Miután a fenti rendelkezés nem lett a belépési határidőig megváltoztatva és igy daczára a 10 évi szolgálatnak, sokan nem vállalhatták magukra a nagy terhet, az alapszabályoknak *ily értelemben való megváltoztatása után*, engedtessék meg, hogy az eltöltött 10 év ezen alkalmazottak által utánfizethető legyen.

4. Az 5. czikknek teljes módositását kérik, még pedig oly értelemben, hogy a magyar kir. államvasutak, vagy a magyarországi vasuti központi leszámitoló hivatalnak szolgálatából önként kilépő nyugbérpénztári tag a felmondási idő lejártával a nyugbérpénztárba befizetett járulékai teljes összegének kamatmentes visszatéritésére tarthasson igenyt. Kérik ezt azért, mert a 6. czikk 1. pontja az önhibájukon kivül elbocsájtottaknak is biztositja-e a jogot s igy csak a méltányosság és hasonlóság elve alapján is megilleti e követelés az önként kilépőket; másrészt azonban azért is kérik e czikknek az előadott értelemben való módositását, mert az 5. czikk jelenlegi intézkedése mintegy odaköti a magyar kir. államvasutakhoz a munkásokat és a szabad mozgásban tökéletesen meggátolja őket.

5. A 6. czikk 4. pontjában határozottabb formában kérik annak megállapitását, hogy mily cselekmény az, amelynek büntetésképpen elbocsájtott tagnak nem térittetik meg a nyugbérpénztárba befizetett járuléka. Ily cselekményképpen véleményünk szerint a nyereségvágyból elkövetett büncselekmény volna megjelölendő.

Az emlitett pontnak jelen formájában való fentartása azonban lehetetlen. Hiszen a munkás annyi ok miatt bocsájtható el büntetésképpen! Ezen okok között pedig nem áll utolsó helyen azon eset sem, amikor a műhelyfőnök előljárójának szivességet akar tenni és esetleg valamely protegált embernek óhajt helyet készitení, miért is talán dohányzás, „henyélés“, igaztalan sértés, vagy sértésre való visszafelelés, avagy egyéb kisebb fegyelmi vétség miatt, tehát minden nagyobb, igazabb ok nélkül bocsájt el a magyar kir. államvasutak szolgálatából oly munkásokat, akik esetleg 29, vagy 39 évig is fizettés járulékaikat a nyugbérpénztárba, s akik ekképpen befizetett járulékaikat és minden igényüket elvesztik a nyugbérpénztárral szemben.

Amikor tehát a magyar királyi államvasutak munkásai ama büncselekmények taxative leendő felsorolását kérik, amelyek miatt büntetésképen elbocsátva, a nyugbérpénztárral szemben minden igényük megszünik, egyben kérik annak kimondását is, hogy az ily itéletet, melynél fogva minden igényük elveszitésével elbocsáttatnak az érdekeltek, a kerületi, illetőleg a központi bizottságig birtokon belül megfelebbezhetik.

6. A 11. czikkben foglaltakra vonatkozólag a folyó járulékoknak tetemes leszállitását kérik a magyar kir. államvasutak munkásai.

Indokaikat e tekintetben három pontban foglalják össze:

a) A keresethez arányitva tulmagasak a folyó járulékok különösen ott, ahol a munkások csak $^3/_4$, vagy csak éppen $^1/_2$ munkanapon át dolgoznak.

b) Mig az ország minden nyugdijintézeténél a keresetnek átlag 4%-a fizettetik be a nyugdijpénztárba rendes folyó járulékképpen, addig a magyar kir. államvasutak munkásai a napibérnek az I. osztályban 4·6%-át, a II. osztályban 5·3%-át, a III. osztályban 5·4%-át fizetik be a nyugbérpénztárba és még amellett nem biztos, hogy a befizetés alapját képező napibért okvetlen megkeresik-e, amennyiben esetleg csak $^3/_4$ vagy $^1/_2$ munkanapra nyernek fizetést.

c) Az osztrák példára utalással mig ott a K. K. Staatsbahn alkalmazottai 4 kor. 50 fill. napikereset véve alapul, havonta 3 korona 15 fillért fizetnek be, addig a magyar kir. államvasutak munkásai ugyancsak 4 korona 50 fillér napibér mellett 4 koronát kötelesek havonta befizetni. És mig a K. K. Slaatsbahn alkalmazottai 10 évi befizetés után évi 368 korona nyugbért élveznek, a magyar királyi államvasutak munkásai csak 267 korona nyugbéhez jutnak.

Annak bővebb illustrálására, hogy a megállapitott járulék tulmagas, legyen szabad a következő példát felemlitenünk:

A budapesti keleti pályaudvaron a müszaki kocsihivatali kocsitisztitónak napibére 10 évi szolgálat után 2 kor. 60 fill. Eszerint egy havi összkeresete, feltéve, hogy nem beteg soha, vasárnap és ünnepnapon is egyaránt dolgozik és egyetlen percz munkaidőt sem mulaszt, 78 kor. Ebből le kell vonni az 1 kor. 56 fill. betegsegélyző pénztári járulékot. A kócsitisztitónak, mint mindenkinek, érdeke, hogy a magyar kir. államvasutak szolgálatában eltöltött 10 évi időre a járulékot utánfizesse. Havi járuléka a II. osztályban 3 kor. A 10 évi hátralékot is be kell fizetnie 60 hó alatt. Eszerint a 3 kor. havi folyó járulékkal együtt havonta 9 kor.-t kell beszolgáltatnia. Marad tehát keresetéből élelemre, lakásra, ruházatra, gyermekek nevelésére 67 korona 44 fillér. Már pedig ebből a most emlitett szükséges kiadásokat fedezni lehetetlenség. De hány ezer és ezer oly alkalmazottja van a magyar kir. államvasutaknak, akik a szertárban, a raktárban, a pályafentartásnál dolgoznak s naponta csak 1 korona 40 fill.-t keresnek, ámde még ezt sem egész hónapon át, minden napon?! E keresetből ezeknek a tulmagas járulékot fizetniök egyenlő a képtelenséggel.

A járulékok leszállitása ezen okok alapján, azt hiszszük, be fog következi.

A 14. czikk 1. pontját ugy kérjük módositani, hogy a maradandóan keresetképtelen tag feltétlenül megkapja a neki járó nyugdijjat. Kérjük azt annál is inkább, mert ha meg is állapitatnák, hogy az illető $^1/_3$-át a fizetésének meg tudja keresni, a kijáró nyugdij a keresettel együtt is oly kevés, hogy ebből megélni lehetetlen.

7. A 14. czikkre vonatkozólag kölönösen sérelmesnek találják a magyar kir. államvasutak munkásai, hogy a munkások közt megkülönböztetés tétetik a tekintetben, hogy egyes kategóriák munkásai 30 év után, mig mások 40 év után élvezhetik a 15. czikk 1. pontjának *c)* bekezdésében, illetőleg 2. pontjának *c)* bekezdésében felsorolt nyugbért.

Ugyanis a szénlerakásnál, a kocsitolatásnál, a pályafentartásnál, raktárnál, kocsitisztitásnál stb. szakmánál épen oly terhes a munka, mint a mühelyekben és nincs oly munkás, aki 40 éven át állandóan zsákot hordhatna, vagy az idő viszontagságainak kitéve, például a sin- és szénlerakásnál, állandóan dolgozhatna.

Ugyanazért kérik azon alkalmazottaknak, akiknek nyugbére érdekében a nyugbérpénztár létesült, egyetlen kategoriába való sorozását 25 évi szolgálat után a teljes nyugbér élvezetének kimondását.

8. A nyugbér összege tulságos alacsony lévén, kérik a 15. czikk oly módositását, hogy a nyugbér nagyobb összegekben szabassék meg.

Különösen a 10 évi tagság után juttatandó nyugbérből lehetetlenséggel párosul a megélhetés. De nem áll a dolog sokkal jobban a 40 évi befizetés és szolgálat után esetleg élvezendő nyugbér tekintetében sem, ha tekintetbe veszszük, hogy 40 évi, talán szénlerakásban eltöltött szolgálat után 400 korona nyugbérből kell a nyugdijazottnak megélnie.

Valamennyi nyugdijintézetnél a biztositott egyén az első 10 évi tagság után az átlagul vett évi kereset 35%-át kapja meg. Mig a magyar kir. államvasutak nyugbérpénztáránál 10 évi befizetés után a 30 évre biztositott tagok a biztositott összegnek az I. osztályban 22%-át, a II. és III. osztályban 29%-át, átlag tehát 26%-át élvezik. Ugyanez az arány a 40 évre biztositott tagoknál is.

Kérik tehát a magyar kir. államvasutak munkásai az alapszabalyok 15. czikkének és az alapszabályok *B)* és *C)* mellékletének oly módositását, hogy az átlagul vett évi kereset legalább 35%-ának megfelelően élvezzenek nyugdijat.

Mig ugyanis az alapszabályok emlitett mellékletei szerint a 30 évre biztositott tagok 10 év után az I. osztályban 400 K.-t, a II. osztályban 267 K.-t, a III. osztályban 134 K.-t. 20 év után az I. osztályban 800 K.-t, a II. osztályban 234 K.-t, a III. osztályban 267 K.-t. 30 év után az I. osztályban 1200 K.-t, a II. osztályban 800 K.-t, a III. osztályban 400 K.-t. mig a 40 évre biztositott tagok 10 év után az I. osztályban 300 K.-t, a II. osztályban 200 K-t, a III. osztályban 100 K.-t, 20 év után az. I. osztályban 600 K.-t, a II. osztályban 400 K.-t, a III. osztályban 200 K.-t, 30 év után az I. osztalyban 900 K.-t, a II. osztályban 600 K.-t, a osztályban III. 300 K.-t, 40 év után az I. osztályban 1200 K.-t, a II. osztályban 800 K.-t, a III. osztályban 400 K.-t nyernek, ezzel szemben annak hangsulyozása mellett, hogy a nyugdijazás már 25 évi szolgálat után történjék meg, kérik, hogy kategóriák szerint megkülönböztetés nélkül 10 évi befizetés után az I. osztályban 638 K.-t, a II. osztályban 319 K.-t, a III. osztályban 159 K.-t, 20 év után az I. osztályban 1276 K.-t, a II. osztályban 638 K-t, a III. osztályban 319 K-t, végül 25 év után, tekintve, hogy a 20 évi szolgálat utáni évek kétszeresen kimeritik a munkások erejét, az I. osztályban 1914 K-t, a II. osztályban 957 K-t, a III. osztályban pedig 478 K-t kapjanak, vagyis annyit, amennyit tulajdonképen 30 évi szolgálat után kellene kapniok az általunk emlitett kulcs szerint.

9. A 18. czikk *b)* pontjának oly megváltoztatását kérik, hogy a nyugbért élvező nyugbérét csak akkor veszitse el, ha nyereségvágyból elkövetett büntett, vagy vétség miatt itéltetik el jogerősen szabadságvesztésre birói itélettel, feltéve, hogy az itéletben egyuttal a bünösre a hivatalvesztés és politikai jogainak felfüggesztése is kimondatott.

10. A 19. czikknek méltányossági okból leendő mellőzését kérik.

11. A 20. czikkben foglaltaknak megváltoztatását és annak kimondását kérik, hogy „az állandó özvegyi segély évi összege annak az összegnek 75%-ában állapittatik meg, amelyet a férj nyugbér fejében már élvezett, vagy amely elhalálozása időpontjában tagsági ideje után esedékes nyugbér czimén megillette volna.

E kérés indokául szolgál ama körülmény, hogy — amint már kifejteni bátorkodtunk — a nyugbér teljes összege is tulságos alacsony, annak 50%-a, amely a jelenlegi alapszabályokban özvegyi segély czimén megállapittatik, a kevésnél is kevesebb.

12. A 22. czikk *a)* pontjának oly értelemben való módositását, illetve kiegészitését kérik, amint a 18. czikk *b)* pontjának megváltoztatását kérték.

13. Ugyancsak a 22. czikknek *c)* pontjához kérik annak hozzáfüzését, hogy az özvegy akkor veszti el nyugbérigényét, ha állandóan, esetleg jövedelmi forrásképen üz erkölcstelen életmódot.

Engedtessék meg nekünk e pontnál visszatérnünk a 20. czikknél tett megjegyzésünkre és ismét hangsulyoznunk az özvegyi segélynek a férjet megilletett nyugbér 75%-ára való felemelését. Ugyanis véleményünk szerint az özvegy esetleg azért is kénytelen lehet erkölcstelen életmódot folytatni, mert az

75

özvegyi segély czimén neki juttatott 50%-ból megélni képtelen.

14. Méltányossági okból kérik a magyar kir. államvasutak munkásai a 23. czikk 1. pontjának módositását és a befizetett teljes összegnek az özvegy részére végkielégitésképpen való kamatmentes kifizetését.

15. A 23. czikk 3. pontjánál ismétlések elkerülése okából csak utalni bátorkodunk a 22. czikk *c)* pontjánál emlitettekre, melyeknek figyelembe vételét és a jelen pontnak az ott kértek értelmében leendő kiegészitését kérjük.

16. A 25. czikk 2. pontjára vonatkozólag megbizóink oly összegnek találják a gyermeknevelési pótlékként meghatározott 48, illetőleg 72 koronát, amelyből egy teljes éven át gyermeket neveltetni lehetetlen. Kérik tehát ez összeg kiutalása helyett a gyermekeknek 14 éves korukig a máv. által fentartott tápés nevelő-intézetekben leendő elhelyezését, avagy oly felemelt gyermeknevelési pótlék kiutalását, amelyből a gyermek tényleg nevelhető legyen.

17. A 27. czikk első alternativ kitételének oly értelemben való módositását, illetve kiegészitését kérik, amily kiegészitését kérték a 18. czikk *b)* pontjának.

18. A 28. czikknek az árvák végkielégitése tekintetében oly megváltoztatását kérik, hogy az árvák a teljes befizetett összeget kapják meg.

E pontnál ugyanazon indokra bátorkodunk felhivni Nagyméltóságod figyelmét, amelyeket a 23. czikk 1. pontjánál emlitettünk.

19. A 32. czikk 1. pontjában annak kimondását kérik, hogy a kerületi bizottság áll az elnökből és 12 rendes tagból.

20. A 32. czikk 3. pontjának oly értelemben leendő módositását kérik, hogy a kerületi bizottság tagjai között a nyugbérpénztárnak az üzletvezetőség székhelyén levő tagjai kétharmad rész arányban legyenek képviselve.

Ehhez képest a bizottság 12 tagja közül 4 tagot nevezzen ki az üzletvezető, mig 8 tagot válaszszanak a nyugbér-pénztárnak az üzletvezetőség székhelyén levő tagjai.

Kérik továbbá annak kimondását, hogy a bizottság rendes tagjai sorában netalán beálló üresedés pótlására az uj választás, haladéktalanul kiirassék.

21. A 32. czikk 7. pontjának oly megváltoztatását kérik, amely szerint a bizottság határozatképességéhez az elnökön kivül a bizottsági tagok legalább kétharmad részének jelentése szükséges.

22. A 33. czikk 1. pontjának a 32. czikk 3. pontjánál emlitettek értelmében leendő módositását kérik.

23. Mindezeken kivül mintegy az alapszabályok kiegészitéseül az alapszabályokba a következő intézkedéseknek felvételét kérik a magy. kir. államvasutak munkásai:

a) Allapitassak meg, hogy mily módozatok mellett választatnak meg ugy a kerületi, mint a központi bizottság tagjai.

b) Köteleztessenek, ugy a kerületi, mint a központi bizottságok arra, hogy jegyzőkönyveiket, valamint zárszámadásaikat minden évben a magyar kir. államvasutak hivatalos lapjában közzétegyék.

c) Köteleztessenek fel a kerületi bizottságok, illetőleg a központi bizottság munkástagjai arra, hogy a nyugbérpénztár tagjait évenkint legalább egyszer taggyülésre hivják össze a tagok esetleges óhajainak megismerése és ehhez képest illetékes helyen javaslattétel végett.

d) Minthogy a nyugbérpénztár alapszabályai azon munkásoknak, kik 45—55 év között vannak, csak az esetben engedi meg a belépést, ha az alapszabály életbelépésekor 10 évi megszakitás nélküli szolgálatuk volt, kérjük, ha a 10 évi szolgálati idejük ezek munkástársainknak betelt a pénztár tagjai közé felvehetők lehessenek;

minthogy igen sokan vannak, elagott, rokkant munkások, akik 20, 30—40 sőt még ennél hosszabb időt töltöttek el a magyar kir. államvasutak szolgálatában és ma már dolgozni képtelenek;

ezen szerencsétlen munkástársainkra vonatkozólag kérjük, hogy ezeknek és ezek családjának jövőjéről az 1896. év óta a nyugbér alaptőkéjének létesitése czéljából a magy. kir. államvasutak költségvetésébe évről-évre felvett összegekből gondoskodni kegyeskednék.

(Inditvány.)

A gödöllői osztálymérnökség munkásai felszólitják a nyugbérpénztár központi bizottság munkástagjait, hogy minden erejükkel oda hassanak, hogy az alapszabálynak ama pontja, amely a pályamunkásokat 40 év után jogositja fel a teljes nyugdij-élvezetre, módositassék s pedig ugy, hogy ők is ugyanazon beszámitás alá essenek, mint a mühelymunkások.

Elnök a nagy tetszéssel fogadott referátum után konstatálja, hogy az értekezlet egyhangulag hozzájárult a memorandumhoz. Bejelenti azután, hogy a magyarországi szociáldemokrata párt vezetősége képviseletében Grossmann Miksa munkástársunk jelent meg, akinek átadja a szót.

Grossmann Miksa: Melegen üdvözli a munkások pártja nevében az országos értekezletet. Meleg rokonszenvvel és élénk érdeklődéssel kiséri a vasuti munkások nagy, nehéz, de fényes küzdelmét a szociáldemokrata párt. Sikert és eredményt kiván az értekezlet tanácskozásainak és kitartásra buzditja az egybegyülteket. (Lelkes éljenzés.)

Országos szövetség és a sajtó.

Pfeifer Sándor ismerteti a szervezőbizottság megbizásából a napirend következő pontját, mely az országos szövetséget és a sajtót tárgyalja.

Kijelenti, hogy milyen nagyszerü eredménye a mozgalomnak, hogy az üldöztetések daczára ennyi küldött és vendég egybegyült. Erre büszkék lehetünk, mert ez biztató a jövőre nézve. A sok üldöztetés sem képezhet okot az elkedvetlenedésre, sőt ellenkezőleg, az jele a mozgalom erejének. Eddig agyonhallgatták, lekicsinyelték, most elismerik, hogy van és hogy erős. Ha tovább is kitartanak, akkor rövidesen a teljes győzelemnek kell következni. (Éljenzés.)

Azután a szövetség fontosságát és czélját ismerteti és kiemeli, hogy a szövetség létesitése nemcsak a munkásoknak, de az igazgatóságnak is érdeke, legalább tiszta és világos helyzettel áll szemben, és érdeke a máv. nyugodt és zavartalan müködésének, mert csak megelégedett, intelligens alkalmazottak munkája válhat az egész intézmény hasznára. (Élénk helyeslés.)

Azután a sajtó nagy jelentőségét hangsulyozva, fölhivja a megjelenteket, hogy szakadatlanul toborozzanak olvasókat és előfizetőket a *Magyar Vasutas*-nak.

Beterjeszti a következő hatarozati javaslatot és kéri nemcsak elfogadását, de pontos és lelkiismeretes betartását is.

(Határozati javaslat.)

A vasuti munkások országos értekezlete kimondja, hogy az összes vasuti alkalmazottak életérdekei szempontjából szükségesnek tartja az országos szövetség haladéktalan megalakitását. A szövetség mellett elsőrangu fegyvere a vasuti munkásoknak jövőjükért vivott harczukban a sajtó.

Ez okból kimondja az országos értekezlet, hogy a magyarországi vasuti alkalmazottak érdekeit képviselő lapnak a Magyar Vasutast ismeri el, eddigi magatartásában biztositékot lát abban, hogy jövőben is megfelel czéljainak és felszólitja a vasuti alkalmazottak összes szolgálati ágait, hogy tőlük telhetőleg támogassák a Magyar Vasutast.

A Magyar Vasutas és a szervezett vasutasok közti viszonyt a következőkben szabja meg az országos értekezlet:

1. A Magyar Vasutas nem magántulajdon, hanem az összes szervezett vasuti alkalmazottak tulajdona.

2. A Magyar Vasutas kiadása és szerkesztése felett az összes vasutasok nevében és megbizásából az egész ország vasuti alkalmazottainak bizalmi-férfiai őrködnek.

3. A Magyar Vasutas esetleges fölöslegei nem szolgálnak nyerészkedési czélokat, hanem a vasutasok szervezkedésére és felvilágositására használandók fel.

4. Addig is pedig, mig az országos szövetség alapszabályai jóváhagyatnak a Magyar Vasutas képezi a vasutasok szervezkedésének góczpontját.

Szervezett vasutasnak csak az tekinthető, aki az összesség ügyét támogatja, az igazságért és jövőnkért folyó mozgalmunkban csak arra lehet számitanunk, aki előfizetője és olvasója a Magyar Vasutasnak.

5. Az országos szövetség megalakulásával a Magyar Vasutas annak hivatalos közlönye lesz.

Elnök konstatálja, hogy a beterjesztett javaslatot *egyhangulag elfogadta* az országos értekezlet. Javaslatára a napirend többi pontjához beterjesztett határozati javaslatok fölött vita nélkül szavaznak le. A javaslatok a következők:

Fogyasztási szövetkezet.

Tekintettel arra, hogy a m. kir. államvasutak alkalmazottainak fogyasztási szövetkezete igen jelentékeny taglétszám daczára sem képes megfelelni feladatának, — amely a tagok számára az átlagnál jobb és olcsóbb beszerzési forrás létesitésében áll, tekintettel továbbá arra, hogy a máv. alkalmazottainak nagy előnyére szolgálna, egy a feladatának magaslatán álló modern fogyasztási szövetkezet — felhivja az országos értekezlet a máv. alkalmazottait, hogy a jövőben a fogyasztó szövetkezet igazgatóságába a saját körükből válaszszanak olyan munkástársakat, akik nemcsak a szövetkezet müködését ugy intézik, hogy a tagok érdekeinek leginkább megfeleljen, hanem sürgős kötelességüknek tartják a szövetkezet alapszabályait olyan irányban módositani, hogy a szövetkezet igazi munkásjóléti intézmény legyen, nevezetesen oly irányban módositja az alapszabályokat, hogy a tagok a fogyasztás, illetve a bevásárlás arányában kapjanak nyereségrészesedést.

Balesetbiztositás.

A balesetbiztositásra vonatkozólag a következő elvekben állapodik meg a vasuti munkások országos értekezlete:

1. A balesetbiztositás kérdéseink megoldása sürgős szükség az egész ország munkásságára nézve, de elhalaszthatatlan kötelesség a vasuti munkásokra vonatkozólag, akik balesetveszélynek leginkább vannak kitéve s akiknek munkaadója vagy az állam, vagy pedig részvénytársaság, tehát birja a balesetbiztositás költségeit.

2. A balesetbiztositási járulékokat az amugy is sokféle járulékkal terhelt és csekély keresetü vasuti munkásság nem birja; a balesetbiztositás a munkaadó vasutat megváltja attól az eddig birói uton végrehajtott kötelességétől, hogy balesetet szenvedett munkásait kártalanitásban részesitse; tehát a vasutak kötelessége a balesetbiztositás költségét fedezni.

3. A balesetbiztositás kérdésének megoldása csak akkor tekinthető helyesnek, ha a létesitendő balesetbiztositás a balesetet szenvedett munkás eddigi keresetének teljesen megfelelő kártalanitásáról gondoskodik és ha a létesitendő szervezet a munkások független vezetése alá helyeztetik.

4. Az értekezlet károsnak és czélra nem vezetőnek tartaná, ha a balesetbiztositást a kormány bármilyen más kérdéssel összekapcsolná.

Betegsegélyző-pénztár.

A máv. betegsegélyző-pénztára, daczára a 3%-os járulékkulcsnak, alig képes prosperálni és tetemes összeggel tartozik az államvasutnak, mint munkaadónak, ami amellett szól, hogy itt gyökeres reformokat kell behozni,

ha azt nem akarjuk, hogy még magasabb járulékot szedjenek tőlünk. Erre való tekintettel kimondja a deczember 25-iki vasuti munkások országos értekezlete, hogy

1. A pénztár igazgatóságában és elnökségében 1891. évi XIV. t.-cz. értelmében a biztositott alkalmazottak képviseletének $^2/_3$-a, a munkaadó máv.-nak $^1/_3$-a foglaljon helyet.

2. A közgyülési kiküldöttek erre a czélra összehivott értekezleten, titkos szavazás utján választatnak meg. Esetleges panaszoknak, felszólalásnak, inditványtevésnek itt helye van. Ugyancsak tartoznak a kiküldöttek a közgyülésen történtekről megbizóiknak beszámolni.

3. A pénztár segélyezési mérve kiterjesztendő annyira, hogy a napi táppénz, a napi, illetve az alapbér 75%-nak feleljen meg; a temetkezési segély — a fővárosban és vidéken egyaránt — az alapbér 40-szeres összege legyen.

4. Az egészség megóvására megfelelő egészségügyi intézkedések teendők és erre a czélra a természetes gyógymód szerinti kezelésre alkalmas intézetek létesitendők és pedig a betegek sikeres gyógyitására üdülőház és szanatórium létesitendő és a klimatikus gyógymód is alkalmazandó.

5. a pályaorvosok intézménye elkülönitendő a pénztár-orvosi intézménytől. A pályaorvosokat fizesse a máv., mint saját egészségügyi közegeit.

A pénztár orvosai pedig, mint a pénztár közegei, a betegsegélyző-pénztár igazgatóságának legyenek elárendelve, innen alkalmaztassanak és szükség esetén innen bocsátassanak el.

6. Minden egyes tag alapszabálylyal ellátott tagkönyvet kapjon, melynek felmutatása mellett az orvost bármikor igénybe vehesse.

7. A beteg tagnak szükség esetén jogában álljon bármely közkórházban magát ápoltatni.

8. Szünjön meg az a szégyenteljes állapot, hogy a betegpénztári orvos csak bizonyos olcsóbb gyógyszereket rendelhessen a betegeknek.

Zárszó.

Jócsák Kálmán elnök: Tisztelt országos értekezlet! Miután megállapitom, hogy egyhangulag elfogadták mind a javaslatokat, egy kérdést kell önök elé terjesztenem. S ez az: *megbiznak-e önök abban az országos szervező-bizottságban, mely eddig vitte a vasutasok ügyét?* (Éljenzés. Felkiáltások: Megbizunk! Meg! Éljenek!)

Az országos szervező-bizottság kötelességének fogja tartani, hogy a vasutasok ügyét becsületesen továbbvigye. (Éljenzés.)

Engedjék meg, hogy mielőtt elválnánk, egy-két szót intézzek önökhöz. Határozati javaslatot elfogadni könnyü. Megtartani, foganatositani nehéz. (Mind kitartunk mellette!) Önök az apostolai az eszmének. Törekedjenek hatalmassá tenni a vasutasok szervezetét. (Ugy lesz! Éljenzés.) Önök jól tudják, hogy az országos szervező-bizottság az elfogadott javaslatokat fölterjeszti az országgyülés, a kereskedelemügyi miniszter és az igazgatóság elé; de tudják azt is jól, hogy az eredmény nem fog csak ugy az ölünkbe hullani. Nekünk küzdenünk kell érte. (Ugy van!) Ha a főnökség, ha az igazgatóság, ha a miniszterium látja, hogy a vasutasok vezetői mögött egy hatalmas szervezet áll, akkor nyugodtak lehetnek önök: eredményes lesz a mozgalom.

Terjeszszük tehát mindenfelé minél jobban a világosság eszméjét; igyekezzünk odahatni, hogy a szeretet szorosan, tömör, erős tömeggé kovácsoljon bennünket össze. Ha igy munkálkodunk, akkor — legyenek meggyőződve — ha mához egy esztendőre tartanak 16 főnöki-értekezletet is, nem ijedünk meg tőle. Ne felejtsék el, hogy *összetartásban rejlik az erő.* Szeressék egymást és akkor igazán lesz eredménye a mi müködésünknek. Ugy legyen!

Ezzel a vasuti munkások első országos értekezletét bezárom. (Hosszas éljenzés.)

Szemle.

Vasutasok drágasági pótléka. A kereskedelemügyi miniszter rendelete folytán az államvasutak személyzete — hasonlóan az állami tisztviselőkhöz — 1904. évre drágasági pótlékot kap. Drágasági pótlékban részesülnek a *hivatalnoki* V. és VI., az *altiszti* III. és IV., valamint a *szolgai* II. és III. fizetési osztályba tartozó mindazon nős alkalmazottak, akik 1904. évben Budapest belterületén laktak. A hivatalnokok *120*, az altisztek és szolgák *60 korona pótlékot* kapnak, még pedig két részletben: egyik felét folyó deczember hóban, másik felét jövő év február havában. Amikor az országos pótlék folyósitásáról hirt adunk, lehetetlen elfojtanunk a vasuti alkalmazottakkal való elbánásban megnyilatkozó igazságtalanság fölött érzett keserü megbotránkozásunkat. Szó sincs róla, hogy a vasuti munkások, a hivatalnokok, altisztek és szolgák drágasági pótlékját irigyelnék, vagy helytelenitenék. Sőt ellenkezőleg, nem lehet eléggé hangsulyozni, hogy a drágasági pótlék valóban elkél a máv. kinevezett alkalmazottainak is és *inkább csekélynek mondható, mint kielégitőnek.*

De fölmerül az a kérdés, hogy nincsen-e tudomása a kereskedelmi miniszter urnak arról, hogy a mávnak egyéb alkalmazottjai is vannak? Nem hallott még arról *Hieronymi* Károly ur, hogy 38.000 *munkás* és *ideiglenes alkalmazott* szolgálja az államvasutakat nehéz, becsületes és irgalmatlanul rosszul dijazott munkával? Vagy talán azt hiszi a miniszter ur, hogy a máv. munkásoknak és ideiglenes alkalmazottaknak nincs jussuk drágasági pótlékra azért, mert még kevesebbet keresnek és még többet koplalnak, mint a kinevezettek? Fönt, ugy látszik, ugy magyarázzák az igazságot, hogy akiknek legterhesebb a munkájuk és a legnagyobb a nyomoruk, azoknak a legkevésbbé van szükségük a segitségre. Ha pedig ezek az elhagyatott, mellőzött nyomorgók csak tanácskozni is akarnak helyzetük javitásáról, akkor nyomban nekikszegzik az erőszak és a presszió minden fegyverét.

Fizetésrendezés a mohács—pécsi vasutnál. A napilapok a következő *hivatalos* kommünikét közlik:

A mohács—pécsi vasut üzletigazgatósága személyzetének fizetésrendezése ügyét befejezte és *Thaly* Emil miniszteri tanácsos javaslatára az igazgatótanács az ez iránti előterjesztést már jóváhagyta. *A fizetésrendezés* főbb vonásaiban *ugyanazon az alapon történt, mint a M. kir. államvasutaknál* és 1905. évi január hó 1-től érvényes. Az uj fizetésrendezésnek egyik fő előnye abban is rejlik, hogy az összes személyzet — illetményeinek megfelelő fölemelése mellett — rendszeres fizetési osztályokba és fokozatokba soroztatott s az előléptetésre a várakozási idők is megállapittattak, mi által az egész személyzet rendes időközökben való általános előléptetése biztositva van.

Ez a hivatalos hiradás ugyancsak kemény itéletben részesiti a mohács—pécsi vasut fizetésrendezést, amikor kijelenti, hogy ugyanazon alapon épült fel, mint a máv. fizetésrendezése. És épp oly kevéssé fogja kielégiteni a mohács—pécsi vasut alkalmazottait, mint a máv. fizetésrendezése az államvasut alkalmazottait kielégitette. Megmondottuk már egyszer, hogy az a szükkeblü „fizetésrendezés", amelyet a máv. alkalmazottaival szemben elkövettek, egyéb hibáin kivül még azzal a vészes következménynyel is jár, hogy szülőanyja lesz további igazságtalanságnak, amennyiben a magánvasutak — hivatkozással az államvasutakra — hasonló szükkeblüen bánnak el alkalmazottaikkal. Ugy történt, amint megjövendeltük: előbb a győr—sopron—ébenfurti, most pedig a mohács—pécsi vasut utánozza a máv.-ot az igazságtalanságban és szükkeblüségben.

Szakszervezetek országos kongresszusa. A magyarországi szakszervezetek a két karácsonyi napon tartották meg országos kongresszusukat, amelynek lefolyása és határozatai egyaránt fényes tanuságot tesznek a szakszervezkedés csodálatraméltó fejlődéséről és arról az erkölcsi komolyságról, amely a szakszervezeteket áthatja.

Négyszáznál több szervezet és helyi csoport volt 104 küldött által képviselve, amelyeknek kötelékébe több mint félszázezer munkás tartozik. A kongresszus elé terjesztett jelentésből kitünik a többi között, hogy a szervezett munkások száma két év alatt több mint megötszöröződött és hogy a mult esztendőben 325 sztrájkot jelentettek be, a melyekben 31.000 munkás volt érdekelve. A bérharczok következtében 10—15 százalékkal emelkedtek a bérek, mig a munkaidő $^1/_2$—1 órával csökkent. A jelentés elmondja még, hogy a lefolyt évben a munkaadók alkalmaztak először egy uj fegyvert: a kizárást, amelylyel azonban kudarczot vallottak.

A kongresszus nagyfontosságu javaslatokat fogadott el és messzire kiható határozatokat hozott a szervezkedésre és agitáczióra a sztrájkra és bojkottra, a munkásvédő-törvényekre vonatkozólag.

A tanácskozás első napján olvasták fel a szervező-bizottságunk részéről a kongresszushoz intézett következő levelet, a jelenvolt munkástársak meleg rokonszenvének megnyilvánulása közben:

A magyarországi szakszervezetek országos kongresszusának

Budapest.

Igen tisztelt Munkástársak!

A magyarországi vasuti munkások nevében szivből üdvözöljük a szakszervezeti kongresszust és müködésének a legjobb sikert kivánjuk.

Az ország vasuti munkásai a kongresszussal egyidejüleg országos értekezletet tartanak és ez akadályoz meg bennünket abban, hogy a szakszervezetek kongresszusán mi is megjelenjünk. De biztosithatjuk a kongresszust legteljesebb szolidaritásunkról és arról, hogy szivvel-lélekkel együtt érzünk czéltudatosan szervezett munkástársainkkal.

Meg vagyunk győződve, hogy hasonló szolidaritást tapasztalunk munkástársaink részéről is. Amire nekünk az összes foglalkozási ágak munkásai közül talán leginkább van szükségünk. Nincs munkásszakma, amelynek olyan csekély szabad mozgása volna, amely olyan konok, alattomos ellenséggel állana, szemben, mint mi.

Példa rá országos értekezletünk is. A szakszervezeti kongresszus előtt is elpanaszoljuk azokat a nehézségeket, amelyekkel értekezletünk megtartása miatt meg kell küzdenünk. Erőszakkal, csábitgatásokkal, megfélemlitéssel, rendszabályozással akarták meghiusitani országos gyülésünket. A küldötteknek az egyik helyen béremelést, állásokat igértek, ha nem jönnek el. Másokat egyéb igéretekkel akartak lebeszélni. Ahol ez nem használt, fölmondtak munkahiány ürügye alatt olyan munkásoknak, akik már 10—15 év óta dolgoznak a mávnál. Helyenkint egyenesen megtiltották a vasuti munkásoknak, hogy akár mint küldöttek, akár mint vendégek jelenjenek meg az országos értekezleten. A vidéken a szabadjegyet és szabadságot megtagadták a munkásoknak.

Hogy ellenőrizhessék, kik mentek el a tilalom daczára az értekezletre, *a munkásoknak karácsonynapján* — a munkaszünet daczára — *jelentkezniök kell az ügyeletes müvezetőnél.*

Ezek a példák eléggé megvilágitják, hogy milyen elnyomatással kell megküzdenünk. De azért szervezkedünk, mert erre kényszerit helyzetünk. És igérjük munkástársainknak, hogy erős meggyőződéssel és áldozatkészséggel ki fogunk tartani a czéltudatos szervezkedés utján.

Testvéri üdvözlettel

a vasuti munkások országos szervező-bizottsága.

76

Levelezés.

Budapest. *(A munkások szolidaritása a nyugoti mühelyben.)* Az alábbi esetből a még eddig is kétségeskedők legalább azt az eredményt vonhatják le, hogy az öntudatos munkásság egyértelmü elhatározása, erélyes és férfias fellépése *néha* meghozza a maga gyümölcsét. — *Eingruber* Ferencz lakatos-csoportvezető a G. II. osztályban azok az emberek közé tartozik, akikről csak elkeseredéssel tudnak munkástársaink gondolni. A csoportvezetőséget — közismert dolog — alávaló árulkodással szerezte meg. A munkában — mint az ilyen mind — tehetetlen, szerfölött goromba. Egész magaviseletében türhetetlenül kiállhatatlan, szakavatatlanságát, a munkában való járatlanságát — sajnos a csoportbeli munkástársaink sinylik meg. Igen ám, csakhogy ez nem járja! Ha a csoport jól, becsülettel elvégzi a munkáját, a csoportvezető tehetetlensége miatt megrövidüljön? Magától értetődik, hogy ez igazságtalan rendszertelenség ellen a munkástársak tiltakoztak. Hát persze, hogy ez megint a csoportvezető urnak, *Eingrubernek* nem tetszett. Meg is fogadta magában, hogy a „féktelenkedő" munkáson megboszulja magát. El is mondotta *Nádas* (Neufeld) Ignácz müvezetőnek — ki a kiállhatatlanságban édes testvére Eingrubernek —, hogy a forgalomhoz ő maga megy ki, mert egy munkás beteg, *Z.* munkástársunk meg (a „féktelenkedő") *részeg.* A müvezető előtt ez szentirás. volt, sőt mikor Z. munkástársunk ez ellen férfiasan tiltakozott, olyan kifejezéseket vágott az arczába, amelyeket félünk kinyomatni, mert tán a papiros is elpirulna. (Hogy *Nádas* ur a megérdemelt nyakleveseket megkapta, no azt igazán nem kell bizonyitgatni.) A dolog vége mégis az lett, hogy Z. munkástársunkat elbocsátották. — Az ügy azonban *még sem* maradt ennyiben. A dolog érdekesebb része (hisz a már elmondottak olyan köznapiak . . .) abban van, hogy az osztály öntudatos munkásai egyértelmü határozat folytán az osztályfőnökhöz mentek s annak kijelentésével, hogy *Z.* munkástársunk a legjózanabbak, legszorgalmasabbak egyike és valóban csak boszunak az áldozata, kimondták, hogy a *G. II. osztályban Eingruberrel együtt tovább nem dolgoznak. A szolidaritás, az öntudat győzött,* Az osztályfőnök engedett s *Eingrubert áthelyezte* a G. I. osztályba. Most meg a G. I. osztály munkásai mondták ki a szolidaritást, együttérzésüket az elbocsátott Z.-val és a G. II. osztály munkásaival, ugy hogy a *főnökség végre is Rákosra tette őt át.* — Az együttérzésnek, az öntudatosságnak ez a szép példája megnyugvással tölthet el bennünket. S azt hiszszük, az érdekelt rákosi munkástársainkat nem kell figyelmeztetni arra, hogy *illő figyelemmel* kisérjék a csoportvezető ur müködését.

Nyugoti mühely. (Helyreigazitás.) Lapunknak deczember 1-én megjelent számának „Levelezés" rovatában a nyugoti mühely bádogos-csoportjában uralkodó viszonyokról irtunk és eközben, csak ugy kutyafuttában, *Lindner* müvezető neve is szóba került. Most több, megbizható munkástársunktól a következő felvilágositásl vesszük:

Igen tisztelt Szerkesztőség!

Folyó évi deczember hó 1-én megjelent b. lapjában foglalt azon czikke, mely rólunk, nyugoti, mühelyi bádogosokról szól s az itteni viszonyokat tárgyalja, *Lindner* müvezető urat is felemliti, mint akinek része volna elnyomatásunkban. Mi, kik már évek óta itt vagyunk alkalmazva, egyáltalán nem tudjuk, kinek agyában fogamzott meg ez a czikk, annyit azonban határozottan állitunk, hogy *Lindner müvezető ur ténykedésében mindig és mindenütt a legigazságosabb és részrehajthatatlanabb jellemet tanultuk ismerni,* miért is kérjük ama czikknek mielőbbi megczáfolását.

Budapet, 1904. deczember 23-án.

Teljes tisztelettel *(Aláirások.)*

Készséggel helyt adunk ennek a levélnek, valamint annak a helyreigazitásnak is, hogy a mult számunkban *Kasz János* csoportvezelőről közölt vádak nem felelnek meg a valóságnak és mi magunk örülnénk a legjobban annak, ha minden müvezető és csoportvezetőről mindig csak jót irhatnánk. Hiszen nem egyes egyének ellen küzdünk, hanem a gyalázatos viszonyoa ellen. Legfőbb vágyunk pedig az, vajha a müvezetők és csoportvezetők egyaránt mind belátnák, hogy harczunk igazságos, hogy az ő érdekeik azonosak a nagy vasuti munkástestület érdekeivel és a helyett, hogy akadályokat görditenének mozgalmunk elé, inkább rokonszenvvel fogadnák azt.

Vegyes közlemények.

Értsük meg egymást. Lapunk mult számában *„Öszvéregyletek"* czimen megirtuk azt, hogy milyen furcsa magatartást tanusitottak a karácsonyi ünnepélyünkre meghivott vasuti munkásdalárdák hivatalos vezetői a meghivásunkkal szemben. Meg is magyaráztuk, hogy ennek az okát nem a *tagok* rosszakaratában találjuk, hanem abban. hogy az elnök ezeknél a dalegyleteknél hivatalból a *mühelyfőnök* és ez okból neveztük el tréfásan öszvéregyleteknek.

Mivel azt tapasztaljuk, hogy ezt a hirünket szervezetünk és mozgalmunk ellenségei *félremagyarázzák,* vissza kell térnünk a dologra.

A nyáron kirándulást rendeztünk. Nehány énekes szemrehányást tett, hogy miért nem hivtuk meg a máv. munkásainak dalárdáit. Daczára annak, hogy tudomásunk volt arról, hogy a keleti kocsimühely énekeseinek egy része el lesz foglalva, mégis meghivtuk most őket. Meghivjuk azon oknál fogva, mert másutt való elfoglaltságuk nem gátolta volna meg őket, hogy elvileg a közremüködést kimondják. A máv. munkásainak ünnepélyét rendező bizottsága szó nélkül felmentette volna őket a közremüködéstől. Azonban hogy történt a dolog:

A *keleti kocsimühely* főnöke a választmány megkérdezése nélkül irt egy levelet, melyben tudat bennünket, hogy nem fognak közremüködni. Rá való napon választmányi ülés volt, melyen bejelentik, hogy a főnök ur elnöki jogánál fogva nem engedi meg a közremüködést. Lehetett itten még szavaztatni?

Igaz, jogában állt volna minden egyes választmányi tagnak akár a titkos szavazást is követelni. De hát tudja mindenki, hogy a főnök ur referáltat magának a választmányi ülésen történtekről, ki teszi ki magát, annak, hogy emiatt kellemetlenséget szerezzan magának? Tessék körülnézni, a máv.-on kivül melyik egyletben lehetséges ez. Csak ott, ahol a főnök egyszersmind elnök is.

És ne higyje senki, hogy a kocsimühely főnöke a hibás, Ő neki is tánczolni kell, mint Müller Jancsi és társai muzsikálnak. A kis hamis a *„Törekvés"* választmányi tagjait nem is hivta össze. A szándék az volt, hogy egyáltalában nem felelnek Jancsiék. De hogy a közlemény megjelent, a főfelügyelő ur hamar összehivta a választmányt, mondván, hogy ő maga kivánta volna a közremüködést, de a czikk „sértő a tagokra stb."

Talán a „Testvériség" annyiból kivétel, hogy ott az elnök nem törődik semmivel s szabadon enged határozni.

Tehát nem mi, hanem odafent tartják a tagokat öszvéreknek. Énekelni szabad, de csak olyant, ami a nagy urak fülét nem sérti. Fizetni és fáradni azt is a munkásoknak kell, de ha azután történik olyas valami, ami helytelen, föl is szólalhat ugyan a munkás, de a következménye ismeretes.

Ezeket kellett elmondanunk. Kérjük munkástársainkat, hogy ne engedjenek konkolyt hinteni a soraikban. Amugy is elég nehézséggel kell megküzdenünk a helyzetünk javitásáért folyó harczban.

Felülfizetések. A budapesti vasuti munkások 1904. decz. 25-én rendezett mulatságán felülfizettek: Récsey Gusztáv ur 4.—, M. J. —.10, O. J. —.30, aranyozók szakegylete 5.—, Neuman A. ur 1.40 korona. A vigalmi bizottság ez uton mond köszönetet a felülfizetőknek. — 1904. deczember hóban az eszközölt megrendszabályozások hatása alatt a lap alapjára felülfizettek: R. G. 2.—, S. D. 1.—, J. J. 2.—, F. Gy. 1.—, L. J. 1.—, R. 1.—, B. 1.—, St. 2.—, Kel. fütőház 4.—, Z. J. 1.—, H. J. 1.—, P. G. —.20, Kr. L. —.60, A. P. 1.—, V. J. 1.—, különböző szolgálati ágaktól 23.34 korona. Összesen 43 korona 14 fillér.

Irodalom.

Miért bukott el a vasuti sztrájk? Ezzel a czimmel karácsony napján érdekes és tanulságos szocziálpolitikai tanulmányt bocsájtott közre a *„Magyar Vasutas"* szerkesztősége. A tanulmány szerzője *Rába* Sándor terjedelmes előszavában a tavaszszal lefoly vasutas sztrájknak eddigelé még kevéssé méltatott vagy pedig tévesen közölt részét ismerteti elismerést érdemlő nyiltsággal: a vasutassztrájk viszonyát a szocziáldemokrata-párthoz és ennek folyamán hitelesen megirja azoknak a tárgyalásoknak a történetét, amelyek a 13-as bizottság és a szocziáldemokrata-pártvezetőség között április 24-én folytak. A tanulmány első fejezetében szerző *Néhány szó a sztrájkokról* czimen világos formában adja a sztrájkok természetrajzát és a vasutas-sztrájkok jelentőségét. A második fejezet a *vasutas-sztrájk előzményeit* ismerteti, a harmadik a *sztrájk lefolyását* ecseteli, végül a nagyedik fejezet a sztrájk *tanulságát* vonja le áttetsző formában, meggyőző érvekkel.

A csinos kiállitásu, 52 oldal terjedelmü tanulmány mindenki, de különösen a vasutasok nemcsak igaz gyönyörüséggel, de nagy haszonnal is olvashatják; megismerik belőle nemcsak a lefolyt nagyszabásu harcz logikusan elmondott történetét, de a jövőre nézve is erős tanuságokat merithetnek belőle. Egy vasutas se mulaszsza el ezt a füzetet megszerezni. A szocziálpolitikai tanulmány kapható az összes bizalmiférfiaknál, továbbá a *Magyar Vasutas* kiadóhivatalában (VII., Csömöri-ut 28. sz.) Ára 24 fillér. Egyenkint megrendelve a postaköltséggel együtt 30 fillérbe kerül. Tiz füzetre szóló megrendelésnél a kiadóhivatal nem számit fel postaköltségetl

Szerkesztői üzenetek.

Gy., *Debreczen.* Mi is olvastuk a *Vasut* czimü fosztogató masinának azt a mosakodását, amit Keleti ur szerkesztői üzenetnek nevezett el és „Nagyváradra" czimzet. Az üzenet persze hasból van és czélja nem más, mint hogy védekezzék azok ellen a piszkos üzelmekre szóló vádak ellen, amiket a fejére olvastunk. Hogy mindenki tisztán lásson, ime leközöljük azt a szerencsétlen mosakodást:

„A „Vasut" előfizetőinek balesetbiztositását Magyarország legelső biztositó intézeténél szerződésileg megkötöttük. Amint eddig, ugy ezután is megköveteljük, hogy akit megillet, annak a törvény és az általános biztositási feltételek alapján kijáró összeget kifizessék. Fekete Lajos küldött ugyan jelentést, hogy baleset érte, de a jelentésben azt irta a pályaorvos, hogy a balesetnek semmi következménye nincs. Ezt a jelentést bárki is megtekintheti, tehát kétségtelen, hogy részére a biztositási összeget követelni képtelenség lett volna. Wéber János aktáját is átvizsgáltuk a biztositó társaságnál és láttuk, hogy az ő állitólagos balesetének sem volt semmi következménye. de azért a közvetlen biztositás folytán kapott kártéritési összeget is ő nyugtázta ugy, hogy kárigénye teljes és végleges kiegyenlitést nyert. A Potoczky-ügyről annyit tudunk, hogy egy Potoczky Sándor nevü előfizetőnk (Isaszeg) özvegye a „Vasut" utján hiánytalanul megkapta a 2000 koronás biztositási összeget; talán *egy más Potoczkyról lehet szó,* aki csak a mi megkerülésünkkel kaphatott biztositási összeget, mert erről semmiféle értesitést nem kaptunk."

Egy kissé későn jutott eszébe Keletinek a védekezés a Potoczky-esetben: két hónappal a vád után. Ennyi időbe ke[illegible]lt, mig valami kétségbeesett hazugság jutott az eszébe, holott ő különben nem szokott zavarba jutni, ha hazugságra vagy svindlire van szüksége. De ez a két hónap sem volt elég hosszu, mert igen ügyetlen füllentést eszelt ki az a szánalmas ember. Rá lehet bizonyitani, hogy *ő maga járt* Potoczky özvegyénél és alkudozott vele. Ő volt az, aki 300 koronával akarta kiszurni a szemét és azért 2000 koronás nyugtát kért tőle. Tehát nagyon jól tudja, hogy kiről és miről van szó. Egy szó, mint száz: a *Vasut* csal és hazudik. Aki pedig be hagyja magát csapni Keleti ur által, nem érdemel jobb sorsot.

P. P., *Kolozsvár.* Legközelebb. Helyszüke miatt több közlemény kimaradt.

Felelős szerkesztő: **Farkas Izor.**

Laptulajdonos: **A magyar vasutas-szervezet.**

Krammer és Erhardt könyvnyomdája Budapest, Csömöri-út 28 (Garay-bazár).